

88C

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.06.09.00/310 97231
Konu : Atasözleri ve Deyimleri Yarışması.

06.12.2011

K.ÖZEN.....İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

2011-2012 Eğitim Öğretim yılında Keçiören İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünce ilimiz genelinde ilköğretim okulları 4 ve 5 sınıf öğrencileri arasında "Geleneksel Atasözleri ve Deyimler Yarışması"nın ekli şartname doğrultusunda düzenlenile ilgili 15.12.2011 tarih ve 96831 sayılı Valilik Oluru ve şartname ekte gönderilmiştir.

İlçenize bağlı resmi ve özel tüm ilköğretim okullarına duyurulmasını rica ederim.

EKLER:1.Valilik oluru
2.Şartname
3.Seçilen Atasözleri.

DAĞITIM
GEREĞİ:
3 Planı

KEÇİÖREN KAYMAKAMLIĞI
MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Sıra No: 33177
Tarih: 08. Aralık 2011

İsmail Hakkı ÖZEN
Müdür a.
Şube Müdürü

İn. Ş. Çetinkönlü
08.12.2011

88C

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.06.09.00/310/ 96831
Konu : Atasözleri ve Deyimler Yarışması.

09.12.2011

VALİLİK MAKAMINA
ANKARA

İLGİ:Keçiören Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 30.11.2011 tarih ve 27604 sayılı yazısı.

2011-2012 Eğitim Öğretim yılında Keçiören İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünce ilimiz genelinde ilköğretim okulları 4 ve 5 sınıf öğrencileri arasında "Geleneksel 2. Atasözleri ve Deyimler Yarışması"nın ekli şartname doğrultusunda düzenlenebilmesi için ilgi yazı ile izin istenmektedir.

Söz konusu yarışmanın şartname doğrultusunda yapılması kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

İsmail Hakkı ÖZEN
Müdür a.
Şube Müdürü

OLUR
.../.../2011
Kâmil AYDOĞAN
Vali a.
Milli Eğitim Müdürü

DANİŞMA
444 0 632
HAT YATIRI

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kültür Bölümü
TEL: (0 312) 212 46 42 - 413 37 04 - 212 66 40/184
FAX: (0 312) 212 78 20

DANİŞMA
444 0 632
HAT YATIRI

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kültür Bölümü
TEL: (0 312) 212 46 42 - 413 37 04 - 212 66 40/184
FAX: (0 312) 212 78 20

ATASÖZLERİ YARIŞMASI ŞARTNAMESİ

AMAÇ: İlimiz İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı ilköğretim okulları arasında eğitsel ve kültürel etkinlikleri artırmak, okullar ve öğrenciler arasında kaynaşma ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

DAYANAK:1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumları Sosyal Etkinlikler Yönetmeliği

YARIŞMAYA KATILACAK OKULLAR: Ankara İli 25 İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine bağlı ilköğretim Okulları Birinci Kademe 4. ve 5. sınıf öğrencileri

UYGULANACAK YÖNTEM: Katılacak okul sayılarına göre İlçelerde; Çeyrek Final, Yarı Final ve Final şeklinde gerçekleştirilecektir.

YARIŞMA SORULARI:

- İlçe Yarışmalarında Keçiören İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından belirlenmiş ilişikte gönderilmiş 300 atasözü ve deyimden sorular hazırlanacak olup; Müdürlüğümüz tarafından yapılacak olan İl Yarı Finali ve Finalinde ekstra 150 atasözü ve deyim eklenecek ve bu atasözleri ve deyimler Mart ayı sonuna kadar tüm İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine gönderilecektir.
- Yarışma soruları Müdürlüğümüz tarafından belirlenecek Türkçe ve Sınıf Öğretmenleri tarafından oluşturulan bir komisyon tarafından yarışma günü hazırlanacaktır.
- Yarışmada 20 soru sorulacaktır. Sorular çoktan seçmeli olarak hazırlanacaktır.
- Yarışmada soruların cevaplama süresi 30 saniyedir.
- Yarışma sonunda eşitlik bozulmadığı halde eşitlik bozulana kadar soru sorulur. Atasözlerindeki bazı kelimelerin eksik bırakılarak tamamlanması, bir kelime veya kelimesi yanlış söylenmiş atasözünü düzeltme, Kelimeleri karışık olarak verilmiş atasözlerini düzeltme, Anlatılan, okunan olay veya durumu açıklayan atasözü bulma, sessiz sinema soruları sorulacaktır.)
- Her soru 5 puan üzerinden değerlendirilecektir.
- Yarışmalarda sorular aşağıdaki şekilde hazırlanacaktır.

*Atasözlerindeki bazı kelimelerin eksik bırakılarak tamamlanması(2)

*Anlamca özdeş atasözlerinin eşleştirilmesi(1)

*Anlamca çelişen atasözlerinin eşleştirilmesi(1)

*Anlatılan, okunan olay veya durumu açıklayan atasözünü bulma(2)

* Bir atasözünün hangi duygu veya kavramı karşıladığını bulma(3)

*Bir resmin veya karikatürün hangi atasözü ile ilgili olduğunu bulma(2)

*Bir kelimesi veya kelimeleri yanlış söylenmiş atasözlerini bulma(2)

*Kelimeleri karışık olarak verilmiş atasözlerini düzeltme(2)

*Belirlenen atasözünü hareketlerle grup arkadaşlarına anlatma(Sessiz Sinema) (5)

YARIŞMACI GRUPLAR:

- 1- Yarışmacı gruplar 3 asıl 2 yedek öğrenciden oluşacak ve öğrencilerden biri sözcü olarak belirlenecektir.
- 2- Yarışmacı öğrencilerin kimlikleri ve yaka kartları yarışma süresince yanlarında bulunacaktır.
- 3- Yarışma esnasında ekipler önceden belirlenip mühürlenmiş cevap kartlarını kullanacaklardır.

- 4- Önceden adı bildirilen yarışmacı öğrenciler zorunlu haller dışında değiştirilmeyecektir. Öğrenci değişikliğinin nedeni yarışma öncesinde belgelendirilecektir.
- 5- Yarışmaya katılan gruplara okullarından bir idareci ve bir öğretmen eşlik edecektir.
- 6- Yarışmacı öğrenci grupları, okullar tarafından 4. ve 5. sınıflarda yapılan yarışmalardan sonra seçilen okul birincileri önce eğitim bölgelerinde bölge birincisi olmak için yarışacaklardır. Bölge birincisi olan okullar ise ilçe finalinde yarışacaklardır. Bölge yarışmaları her eğitim bölgesinde belirlenen koordinatör okullar tarafından yürütülecektir. Düzenlenen yarışmalar sonucunda İlçeleri temsilen tek bir okul seçilecektir.
- 7- Bölgelerde ve İlçelerde düzenlenecek yarışmalarda katılımcı okul sayısına göre bir oturumda en fazla dört okul yarıştıracaktır.
- 8- Yarışmaya katılacak öğrencilerin bu yarışmada ilk kez yer almaları gerekmektedir.

JÜRİ ÜYELERİ

- 1- Yarı final ve finalde yer alacak jüri üyeleri Keçiören İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Kültür Bölümünün belirlediği kişilerden oluşacaktır.
- 2- Yarışma esnasında jürinin kullandığı değerlendirme formları yarışmanın hemen sonrasında Keçiören İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü Kültür Bölümüne teslim edilecektir.

ATASÖZLERİ YARIŞMA TAKVİMİ

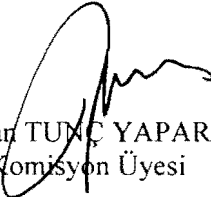
Yarışmanın Okullara Duyurulması	09 Aralık 2011
Yarışmanın Okullarda Yapılması	12 Aralık 2011 - 20 Ocak 2012
Yarışmanın Bölgelerde ve İlçelerde Yapılması	06 Şubat 2012 - 14 Mart 2012
İlçe Birincilerinin Keçiören İlçe MEM Bildirilmesi	15 Mart 2012
Yarı Final	26 Nisan 2012
Final	02 Mayıs 2012

NOT: Katılıma göre İl Yarı Finali gruplar halinde gerçekleştirilecek olup birbiri ile yarışacak gruplar kura yöntemi ile belirlenecek ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerine duyurulacaktır.

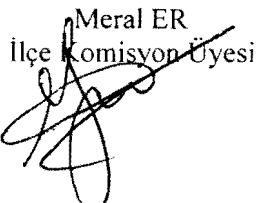
Gönderdiğimiz atasözleri ve deyimler 28.11.2011 tarihi itibarıyla geçerli olup; farklı bir kaynak kullanılmayacaktır. Kelimelerde değişiklik yapılması halinde soru yanlıı kabul edilecektir.

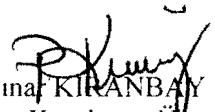
Yarışmayla ilgili gerekli tüm duyurular www.kecioren.meb.gov.tr web adresimizde yayınlanacaktır.

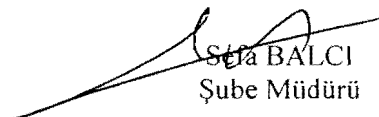

Nur SAHİN
İlçe Komisyon Üyesi

Neriman TUNÇ YAPAR
İlçe Komisyon Üyesi

Tülay ÇİFTÇİ IRMAK
İlçe Komisyon Üyesi

Meral ER
İlçe Komisyon Üyesi

Pınar KIRANBAY
İlçe Komisyon Üyesi

Seda BALCI
Şube Müdürü

ATASÖZLERİ

A

1. Acemi katır kapı önünde yük indirir

beceriksiz ve anlayışsız kişi kendisine yaptırılan işi en önemli yerinde bırakır.

2. Acemi nalbant gâvur eşeğinde öğrenir

mesleğinde ustalığa erişmemiş kimse, ilk denemelerini gözden çıkarılabilecek malzeme üzerinde yapar.

3. Aslanın adı çıkmış, çakallar baş keser

haksızlık veya kötülük yapacağı düşünülen kişi yerine bu konuda adı ön plana çıkan kişiler asıl haksızlığı ve kötülüğü yaparlar.

4. Ağanın alını terlemezse ırgadın burnu kanamaz

işveren işçisi ile birlikte çalışmazsa işçi işe var gücüyle sarılmaz.

5. Alışmış kursak bulamacını ister

kişi, yararlanmaya alıştığı şeyden yoksun kalmak istemez.

6. Abalı da kese yatar, çuhalı da tasa yatar

7. Acıkan yanağından, susayanın dudağından belli olur

bir insanın ne durumda olduğu yüzünden anlaşılır.

8. Acı söz baş belası, tatlı söz gönül yarasıdır

9. Akıllıyı arkada tutma, ahmağı kılavuz etme

Hangi işte, hangi yönetimde olursa olsun sağlıklı bir sonuca gidilmek isteniyorsa, mutlaka iyi ve doğru düşünenlere, işinin ehli ve akıllı kimselere öncelik verilmelidir; onlar takipçi değil, takip edilenler olmalıdır. Eğer bunun tersi yapılıp akılsız, ahmak, beceriksiz, anlayışı kıt kimselere öncelik verilir, onlar iş başına getirilirse yapılan işten olumlu bir sonuç elde edilemez; elde kalan yalnızca zarar olur.

10. Ağacın kurdu içinde olur

bir topluluğu çökertecek olan şey yine kendi içinden çıkar.

11. Allah uçamayan kuşa alçacık dal verir

Allah, yetenekleri kısıtlı olanlara durumlarına uygun bir yaşama düzeni verir.

12. Acemi katır kapı önünde yük indirir

beceriksiz ve anlayışsız kişi kendisine yaptırılan işi en önemli yerinde bırakır.

13. Adam adama yük değil, can gövdeye mülk değil

konuğumuzdan veya yanımıza bir iş için gelen kimseden yüksünmemeliyiz çünkü onlar yanımızda sürekli olarak kalmazlar.

14. Açın gözü ekmek teknesinde olur

Kişinin tek düşüncesi, yaşaması için gerekli olan şeyi elde etmektir.

15. Açın karnı doyar, gözü doymaz

tutkulu olduğu konuda insan doyumsuzdur, yetinmek bilmez.

16. Ağır kazan geç kaynar

1) kalın kafalı insan bir konuyu zor anlar; 2) tembel olan işi geç yapar.

17. Ağır taş batman döver

ağırbaşlı insan kimsenin oyuncağı olmaz, onu yıpratmaya kimsenin gücü yetmez.

18.Ağır yongayı yel kaldırmaz

ağırbaşlı kimseye ufak tefek olaylar etki edemez, zarar veremez.

19.Ava giden avlanır

Çıkarını başkalarına zarar vermekte arayan kimse, o zarara kendisi uğrar.

20.Atın ölümü arpadan olsun

çok sevilen bir şey yapılırken veya sevilen bir yiyecek yenilirken sonuç kötü de olsa zor veya kötü şeylere katlanılır.

21.Araba devrilince yol gösteren çok olur

iş işten geçtikten sonra verilen öğüdün değeri yoktur.

B

22.Beş parmağın hangisini kessen acımaz?

İnsan evlatlarını birbirinden ayırt etmez, hangisine zarar gelse aynı üzüntüyü duyar.

23.Bir dönüm güzlük on dönüm yazlığa bedeldir

sonbaharda ekilen bir dönümlük yerden, yazın ekilen on dönümlük yerin ürünü kadar ürün alınır.

24.Bağ babadan, zeytin dededen kalmalı (kalır)

bağ, bir kuşak geçecek kadar yaşlandıktan sonra bol ürün verir, zeytinin bol ürün verebilmesi için en azından iki kuşaklık bir zaman geçmelidir.

25.Balcının var bal tası, oduncunun var baltası

her işin kendine özgü aracı vardır.

26.Baba himmet, oğul hizmet

büyüklerin, kendilerine el uzatıp yardım etmelerini istemeye hak kazanabilmek için küçüklerin görevlerini iyi yapmaları gerekir.

27.Baş kırılır fes içinde, kol kırılır yen içinde

aile içindeki, arkadaşlar arasındaki uyumazlıklar yabancılara duyurulmamalıdır.

C-Ç

28.Canı yanan eşek attan yüğrük olur

zarara veya kötülüğe uğrayan kimse acısını çıkarmak için aşırı çaba harcar.

29.Cömert derler maldan ederler, yiğit derler candan ederler

başkalarının pohpohlamalarına kananlar mallarından ve canlarından olurlar.

30.Çobanın gönlü olursa tekeden yağ çıkarır.

Kişi istediğinde olmayacak gibi görünen işlere çözüm yolu bulur.

31. Çömlekçi suyu saksıdan iğer

Kişi, geçimini sanatı ile sağlar.

32. Çağrılan yere git, ar eyleme; çağrılmadığın yere gidip yerini dar eyleme

Kişi, çağrıldığı yere gitmeli, çağrılmadığı yere gitmemelidir.

33.Çağrılan yere erinme, çağrılmayan yere görünme

kişi, çağrıldığı yere gitmeli, çağrılmadığı yere gitmemelidir.

34.Çağrılmayan yere çörekçiyle börekçi gider

çağrılmadığın yere sakın gitme.

35.Can cümleden azizdir.

İnsanın kendisi herkesten önce gelir.

36.Canı kaymak isteyen mandayı yanında taşır

güzel yaşamak isteyen kişi, bu yaşayışın yükünü çekmeyi göze almalı ve gerekli kaynakları elinin altında bulundurmalıdır.

37.Çoğu zarar, azı karar

hiçbir zaman aşırıya kaçılmamalıdır.

D

38.Devlet adama ayağıyla gelmez

zenginlik ve talih kişiyi kendiliğinden gelip bulmaz, çalışıp çabalamakla elde edilir.

39.Darı unundan baklava, incir ağacından oklava olmaz

kötü gereçle iyi iş görülemez.

40.Davetsiz gelen döşeksiz oturur

çağrılmadan bir yere giden kimse iyi bir ağırlanma beklememelidir.

41.Deli arlanmaz, soyu arlanır

densizce, delice iş yapanlar yaptıklarından utanacak durumda değillerdir ama ailesi, yakınları onların davranışlarından üzüntü duyarlar, utanırlar.

42.Dağ başına kış gelir, insanın başına iş gelir

dağ başında kışın fırtına eksik olmadığı gibi kişinin yaşamında da yıpratıcı olaylar eksik olmaz.

43.Dağ başına harman yapma, savurursun yel için; sel önüne değirmen yapma, öğütürsün sel için

yapacağın iyi bir işi, sonunu hesaplamadan yapma.

44.Deniz kenarında dalga eksik olmaz

içinde çeşitli olayların geçmesi doğal olan bir ortamda zaman zaman sert çatışmaların, fırtınaların çıkması da olasıdır.

45.Dilden gelen elden gelse, her fukara padişah olur

kişi her söylediğini yapamaz, her dilediğini elde edemez.

46.Dile gelen ele gelir

insanlar yapacakları işler hakkında önce konuşurlar, sonra da o işi gerçekleştirirler.

47.Doğru söyleyenin bir ayağı üzengide gerek

doğru sözlü olan kişi sevilmeyen, istenmeyen kişi olacağı için bulunduğu yerden ayrılmaya hazır olmalıdır.

48.Doğru söyleyenin tepesi delik olur

sözüm bir kimseye dokunur mu diye düşünmeyerek doğruyu söyleyen kişi çok düşman kazanır.

49.Dağda bağın var, yüreğinde dağın var

malı, mülkü veya evladi olanlar kaygı ve tasadan uzak olamazlar.

50.Dervişe “Bağdat’ta pilav var” demişler, “yalan değilse Irak değil” demiş
bir şeyi elde etmek için aşırı istekli olan kimseye, bu uğurda katlanacağı fedakârlıklar güç gelmez.

51.Deli arlanmaz, soyu arlanır

densizce, delice iş yapanlar yaptıklarından utanacak durumda değildirler ama ailesi, yakınları onların davranışlarından üzüntü duyarlar, utanırlar.

E

52. Emmim dayım kesem, elimi soksam yesem

bir kimsenin rahatça harcayabileceği para, başkalarının verdiği değil kendisinin kazandığı paradır.

53. Eşek çamura çökerse sahibinden gayretlisi olmaz

bir kimsenin işi bozulduğunda, durumunu düzeltmek için en büyük çabayı kendisinin göstermesi gerekir.

54. Ecele çare bulunmaz

ölüm dışında, çaresiz gibi görünen her güç için bir çıkar yolu vardır.

55. Ek tohumun hasını, çekme yiyecek yasını

bir girişimden iyi sonuç almak isteyen, o işin temelini sağlam kurmalıdır

56. El için ağlayan gözden olur

başkası için yapılacak fedakârlığın bir sınırı vardır.

57. El yumruğu yemeyen kendi yumruğunu değirmen taşı sanır

başkasının gücü karşısında boyun eğmek zorunda kalacağını anlayamamış kimse, kendi gücünün herkese boyun eğdireceğini sanır.

58.Elden gelen öğün olmaz, o da vaktinde bulunmaz

kişi yalnızca kendi kazancına güvenmeli, başkasının yardımını beklememelidir.

59.Ekşi yüzlünün balı acı olur

istemeden iyilik yapan kişi karşısındakini de hoşnut edemez.

60.Erine göre bağla başını, tencerene göre kaynat aşını

davranışlarını içinde bulunduğu koşullara uydur.

F

61. Fukaranın tavuğu, zenginın atı kıymetli olur

yoksul geçimini, varlıklı keyfini düşünür.

62. Faydasız baş mezara yarar

Yaşayan kimse bir işe yaramalıdır, bir işe yaramayan kimsenin ölüden farkı yoktur.

63. Fırsat her vakit ele geçmez

fırsat insanın eline çok seyrek geçtiği için çıkan fırsat iyi değerlendirilmelidir.

64.Fazla mal göz çıkarmaz

Ne kadar ve ne türden mal olursa olsun malın fazlası elden çıkarılmamalıdır çünkü mutlaka bir gün gelir lazım olur.

G

65. Gökten ne yağdı da yer kabul etmedi

büyüklerden gelen şeyleri küçükler geri çeviremezler.

66. Göğe direk, denize kapak olmaz

hem gereksiz hem de gerçekleştirilmesi hayale bile sığmayan şeylerle uğraşılmamalıdır.

67. Gammaz olmasa tilki pazarda gezer

yasal olmayan yollardan gizlice çıkar sağlayan kişi, yakayı ele vereceğinden korkmasa bütün bu işleri açıktan yapar.

68. Gelen gidene rahmet okutur

beğenmediğimiz bir kişinin yerine öyle birisi gelir ki eskisini arar.

69. Gem almayan atın ölümü yakındır

söz dinlemeyen hırçın kişi, davranışının büyük zararını görür.

70. Gün doğmadan kimliği söylenmez

bir iş iyice belli olmadan sonucu hakkında yargı yürütülemez, yarın ne gibi durumlar veya olaylar çıkacağını kimse bilmez.

71. Görgülü kuşlar gördüğünü işler, görmedik kuşlar ne görsün ki ne işler?

İyi eğitim alanlar aldıkları eğitimin gereğini yaparlar, iyi eğitim görmeyenler bir şey yapamazlar.

72. Gözü tanede olan kuşun ayağı tuzaktan kurtulmaz

Her zaman çıkar peşinde koşan kişi, tehlikelerden uzak kalamaz.

73. Gün ola harman ola

bir gün onun da zamanı gelir.

H

74. Hırsıza kilit olmaz

kötü bir iş yapmaya kararlı olan kişiyi önlemek için alınacak tedbirler yararsızdır.

75. Hastalık kantarla girer, miskalle çıkar

hastalık birden ve çok zorlu gelir ama yavaş yavaş iyileşir.

76. Hangi gün vardır akşam olmadık

sona ermeyecek hiçbir iyi durum, yıldızı sönmeyecek hiçbir ünlü yoktur.

77. Her deliğe elini sokma, ya yılan çıkar ya çıyan

sonunu düşünmeden sana zararı dokunma olasılığı bulunan davranışlarda bulunma.

78. Harman yel ile, düğün el ile

her işin gerçekleşmesi birtakım koşulların bulunmasına bağlıdır.

79. Hastaya döşek sorulmaz

bir kişiye, onsuz yapamayacağı belli olan bir şeyin gerekli olup olmadığı sorulmaz.

80. Her sakaldan bir tel çekseler köseye sakal olur

herkes biraz fedakârlık etse bir yoksul perişanlıktan kurtulur.

81. Herkes kaşık yapar ama sapını ortaya getiremez

herkes bir iş yapar ancak istenildiği kadar güzel ve kusursuz olmaz.

82. Hesabı pak olanın, yüzü ak olur

doğrulukta şaşmayan, yasa dışı yollara sapmayan kimse karalamayız.

83. Herkesin akli bir olsa koyuna çoban bulunmaz

herkes aynı şeyi bilse ve yapabilseydi, geri kalan işleri yapacak kimse bulunamazdı.

84. Herkesin tenceresi kapalı kaynar

bir kimsenin durumu, içinde bulunduğu yaşayış şartları başkalarının gereği gibi bilinemez.

I

85. İrmak kenarına çeşme yapılmaz

zaten var olan ve herkesin işine yarayan bir şeyin yanına aynı işi görmek üzere benzerini yapmak boşunadır.

86. Irak yerin haberini kervan getirir

Erişemediğimiz şeyle aramızdaki ilişkiyi bir aracı sağlar.

87. İslanmışın yağmurdan korkusu olmaz

daha önce bir zarara uğramış kimse, kendisine aynı zararı verecek şeyden korkmaz.

88. İnsan ayaktan, at tırnaktan kapar

birçok hastalık insana ayağını üşütmesi, ata da tırnağı yoluyla gelir.

89. İsteddiğini söyleyen istemediğini işitir

bir kimseye hakaret etmek, ağır sözler söylemek doğru değildir, o da ağır sözlerle karşılık verir.

90. İyi nasihat verilir, iyi ad verilemez

bir kimse başkalarına iyi öğüt verebilir ama ün veremez, kişi ünü ancak kendisi kazanabilir.

91. İtin ahmağı baklavadan pay umar

aptal kişi, eline geçme olasılığı bulunmayan bir nimeti bekler.

92. İyiliğe iyilik her kişinin kârı, kötülüğe iyilik er kişinin kârı

iyiliğe karşı iyiliği herkes yapabilir, önemli olan kötülüğe karşı iyilik yapabilmektir.

93. İyiliğe iyilik olsaydı, koca öküze bıçak olmazdı

nasıl öküz, ömrü boyunca hizmet ederek sahibine kazanç sağladığı hâlde ihtiyarlayınca sahibi tarafından kesiliyorsa bu dünyada her zaman iyiliğe karşı iyilik görülmez.

94. İyiliğe "nereye gidiyorsun" demişler, "kötülüğe" demiş

Birçok iyiliğin karşısında kötülük vardır.

K

95. Kanaat gibi devlet olmaz

elindekiyle yetinmesini bilen kişi yokluk nedir bilmez.

96. Ne karanlıkta yat, ne kara düş gör

her konuda tedbirli ve ihtiyatlı olmak büyük yarar sağlar ancak tedbirli ve ihtiyatlı olursak tehlikeleri kolaylıkla başımızdan kovabiliriz.

97. Karga keklığı taklit edeyim derken kendi yürüyüşünü şaşırmış

görgüsüz kişi, görgülü kişinin yaptığını yapmaya kalkışırsa beceremez, kendisinin doğal davranışını da yitirir, gülünç duruma düşer.

98.Kadı anlatışa göre fetva verir

haksız kişi, olayı kendisini haklı gibi göstererek anlatırsa dinleyen ona hak verir.

98. Keseye danış, pazarlığa sonra giriş

ödeyecek paranız yoksa bir şey satın almaya girişmeyin.

99. Kimin arabasına binerse onun türküsünü çağırır

çıkart sağladığı kimsenin hoşuna gidecek biçimde davranan döneke ve dalkavuk kimseler için kullanılan bir söz.

100. Köpeksiz köy bulmuş da çomaksız (değneksiz) geziyor

kendisine engel olacak, karşı çıkacak kimse olmadığı için istediği gibi davranıyor

101. Kötü komşu insanı hacet sahibi eder

kötü komşu kendisinden emanet olarak istenen şeyi vermez, emanet isteyen de gidip o şeyden satın alır.

102. Kurdun adı yaman çıkmış, tilki vardır baş keser

öylesine sinsî ve kurnaz kimseler vardır ki adı zalime, haine ve kötüye çıkmış kimselerden daha tehlikelidirler.

103. Keçiye can kaygısı, kasaba yağ kaygısı

bir kişi önemli bir kaybindan dolayı çırpınıp kıvranırsa başka bir kişi bu durumdan ne kadar çok yararlanabileceğini düşünür.

104. Kırk hırsız bir çıplağı soyamamış

sömürenler, asalaklar ne kadar usta olurlarsa olsunlar, sömürülecek bir şeyi olmayandan yararlanamazlar.

105.Kurtla ortak olan tilkinin hissesi, ya tırnaktır ya bağırsak

ortağı güçlü ve hileci olan kimse ortağının kendisine vereceği işe yaramaz paya razı olmak zorundadır.

106.Karınca, zevali gelince kanatlanır

kişi durumunun gereklerine aykırı taşkınlıklarda bulunursa artık düşecek demektir.

107.Kes parmağını çık pazara, ilaç buyuran çok olur

kişinin bir ihtiyaç içinde bulunduğunu gören herkes ona değişik yol gösterir.

108.Köpek suya düşmeyince yüzmeyi öğrenmez

kişi, bir tehlike karşısında her yerden umudu kesilip kendine güvenmekten başka çare kalmadığını anlamadıkça kurtuluş yolunu bulamaz.

109.Kaçan balık büyük olur

elden kaçırılan fırsat gözde büyütülür.

110.Kaçanı kovmazlar, yıkılanı vurmazlar

kaçan bir düşmanı kovalayıp ezmeye çalışmak mertliğe yakışmaz, âciz olduğunu göstereni de vurmamak insanlık değildir.

L

111. Leyleği kuştan mı sayarsın, yazın gelir, kışın gider

sürekli olarak bir iş üzerinde durmayan, maymun iştahlı olan kişiye kimse güvenmez

112. Lokma karın doyurmaz, şefkat artırır

bir kimseye verilen armağan, aradaki sevgiyi artırdığı için değerlidir.

113.Laf la peynir gemisi yürümez

şöyle yaparım, böyle yaparım demekle yapılması gereken iş yapılmaz.

114.Laf lafı açar, laf da tabakayı açar

bir konu üzerinde konuşulurken ilgisi dolayısıyla söz başka bir konuya geçer, sohbet uzar, gider.

115.Lodosun gözü yaşlı olur

lodos genellikle yağmur getirir.

116.Lokma çiğnenmeden yutulmaz

her iş emekle yapılır.

M

117.Mürüvetsiz adam, suyu çekilmiş değirmene benzer

cömert olmayan, iyilik yapmaktan hoşlanmayan biri, içinde yaşadığı toplum için bir değer taşımaz.

118. Mayasız yoğurt tutmaz

çok para kazanabilmek için az da olsa elde bir sermaye olması gerekir.

119. Misk yerini belli eder

değerli kişi nerede olsa varlığını gösterir.

120. Malını yemesini bilmeyen zengin, her gün züğürttür

züğürt, yokluk içinde bulunduğundan yiyemez, varlık içinde olduğu hâlde yiyemeyen de bunun gibidir.

121. Maşa varken elini ateşe sokma

başka birine yaptırabileceğın tehlikeli işe kendin girişme.

122. Mızrak çuvala girmez

gizli tutulması imkânsız durumlar karşısında söylenen bir söz.

123. Misafir umduğunu değil bulduğunu yer

Konuk, ev sahibinin kendisine çok şeyler ikram etmesini bekleyebilir ama ev sahibi ancak evinde olanları ikram edebilir.

124. Misafirin umduğı ev sahibine iki öğün olur

Misafir, ev sahibinin kendine çok şeyler ikram edeceğini umar ama beklediklerini bulamayabilir

N

125. Nasihat istersen tembele iş buyur

Tembel, kendisine buyrulan işi yapmamak için ya onun yapılmasına ihtiyaç bulunmadığını söyler ya da buyrulan biçimde değil, kendisinin işine gelen biçimde yapmayı önerir.

126.Ne karanlıkta yat, ne kara düş gör

Her konuda tedbirli ve ihtiyatlı olmak büyük yarar sağlar ancak tedbirli ve ihtiyatlı olursak tehlikeleri kolaylıkla başımızdan kovabiliriz.

127.Ne verirsen elinle o gider seninle

İnsanın bu dünyada yaptığı bir iyiliğin ahirette karşılığını göreceği düşünülür.

128.Ne yavuz ol asıl ne yavaş ol basıl

Olumlu veya olumsuz konularda aşırıya kaçmak seni zor durumda bırakır; ne büyük ceza göreceksene kadar atılğan, dikbaşlı ol ne de herkes seni ezecek kadar yumuşak başlı ol.

129.Nereye gitsen okka dört yüz dirhem

Konuşulan bir gerçeğin açıklığını ve tartışma götürmezliğini anlatmak için söylenen bir söz.

130.Niyet hayır, akıbet hayır

Her girişilen işin niyeti önemlidir, iyi niyetle girişilen bir işin sonu doğal olarak hayırlı olur.

O-Ö

131. Ortak gemisi yürümüş, elti gemisi yürümemiş

bir erkeğin karıları birbirleriyle anlaşabilirler ancak kardeşlerin karıları geçemezler.

132.Öküze boynuzu yük olmaz

insan kendi yakınlarını ve kendi işlerini yük saymaz.

133. Ölmüş eşek kurttan korkmaz

her şeyini kaybetmiş olan kişinin düşmanına bir şey kaptırmaktan korkusu olmaz.

134. Ölürse yer beğensin, ölmezse el beğensin

çocuğun öldüğünde iyi anılması, yaşarken de beğenilir bir kişi olması için anne baba çocuklarının eğitimine çok önem vermelidir.

135.Öpmeye niyeti olmayan "yanağın nerede" diye sorar

bir işi yapmaya niyeti olmayan, istek duymayan kişi, bunu davranışlarıyla belli eder.

136.Öfke baldan tatlıdır

Öfkeye kapıldığında bağırıp çağırmak insanı rahatlatır.

137.Öfke ile kalkan ziyanla (zararla) oturur

öfkesine kapılarak iş gören sonunda güç duruma düşer.

R

138. Rüzgârlı havanın kuytusunu, yağmurlu havanın uykusu

rüzgârlı havada kuytu bir yer, yağmurlu bir havada da uyku tercih edilir.

139. Rüzgâra (karşı) tüküren, kendi yüzüne tükürür

bilgi, beceri, fizikî güç gibi yönlerden kendisinden üstün olanlarla mücadeleye giren bir kimse bu mücadelede yenik düşer, birtakım kayıplara uğrar.

P

140.Paran varsa cümle âlem kulun, paran yoksa tımarhane yolun

Zengin olana herkes hizmet eder, fakir olana ise kimse yüz vermez.

141.Pehlivan, kispetinin yağından bellidir

bir insanın işini bilip bilmediği çalışma biçiminden anlaşılır.

142.Pekmez gibi malın olsun, Antakya'dan sinek gelir

malı güzel olan kimse için müşteri kaygısı yoktur, onun malına uzak yerlerden bile istekli çıkar.

143.Pilav yiyen kaşığı yanında taşır

bir şeyden yararlanmak isteyen kişi, bunun için gereken aracı eli altında bulundurmalıdır.

144.Pekmez gibi malın olsun, Antakya'dan sinek gelir

malı güzel olan kimse için müşteri kaygısı yoktur, onun malına uzak yerlerden bile istekli çıkar.

145.Perşembenin gelişi çarşambadan bellidir

bir işin sonunun nasıl olacağı şimdiki gidişinden belli olur.

S-Ş

146. Sofrada elini, mecliste dilini sakla

topluluk içinde kendini denetle, aşırı davranışlarda bulunmaktan kaçın, açgözlülük ve gevezelik etme.

147. Sabahın kızılığı akşamı kış eder, akşamın kızılığı sabahı güz eder

sabahleyin gökyüzünde görülen kızılık, o akşam havanın kış gibi olacağını, akşam görülen kızılık ise ertesi sabah havanın güze döneceğini belirtir.

148. Sadık dost akrabadan yeğdir

candan dost akrabadan daha hayırlı olur.

149. Sakal bıyığa denk olmayınca berber ne yapsın?

Gelir gidere denk değilse durumu düzene koymaya çalışan kişi durumu düzeltmek için fazla bir şey yapamaz

150.Sözü söyle alana, kulağında kalana

söylediklerin bir kulağından girip öbür kulağından çıkan kimseye nefes tüketme.

151.Suyu getiren de bir, testiye kıran da

görevini iyi yapanla kötüye kullanan arasında bir fark gözetilmemektedir.

152. Şeytanla ortak buğday eken samanını alır

ortağı kurnaz, düzenbaz olanın eline kârdan bir şey geçmez.

153.Şahin küçüktür ama koca turnayı havadan indirir

küçük olmak güçsüz olmak demek değildir, kendilerinden büyük olandan daha güçlü olan küçükler de vardır.

154. Şimşek çakmadan gök gürlemez

1) meydana gelmemiş bir olayın yankısı olmaz; 2) bir gürültü kopmadan önce belirtileri görülür.

155.Söz gümüşse sükût altındır

susmak bazen konuşmaktan daha iyi sonuç verir.

156.Sükût ikrardan gelir
susmak kabul etmek demektir.

T

157. Terlemeden para kazanılmaz, solumadan can verilmez
hiçbir emek harcanmadan para kazanılması mümkün değildir.

158.Tan yeri ağarınca hırsızın gözü kararır
kirlî işler yaparak çıkar sağlayan kişi, buna elverişli olan durum sona erince sersemleşir, hiçbir iş yapamaz.

159. Tuz ekmek hakkını bilmeyen kör olur
iyiliğini gördüğü, ekmeğini yediği kimseye karşı saygısızlık ve hainlik eden kişinin sonu iyi olmaz

160.Tüccar züğürtleyince geçmiş defterleri yoklar
1) tüccar züğürtleyince, belki bir kimsede alacağı kalmıştır diye eski defterlerini gözden geçirir; 2) vaktiyle önemli işler yapmış olanlar, düşkünlüklerinde eski durumlarını anarak, anlatarak avunmaya çalışırlar

161. Tarlanın iyisi suya yakın, daha iyisi eve yakın
çiftçinin toprağı suya ne kadar yakınsa değeri o kadar çok olur; bakımı, ürünün güvenliği ve eve kolay taşınabilmesi bakımından toprağın eve yakın olması daha da önemlidir.

162. Terziye "göç" demişler, "iğnem başımda" demiş
kendisine gerekli olan şeyler kolay taşınır olan kimsenin bir yerden başka yere göçmesi daha kolaydır.

163.Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır
Gönül alıcı, okşayıcı sözlerle karşımızdakinin inadı yenilebilir.

164.Tarlayı koçan zapt etmez, saban zapt eder
elinizde tarlanın tapusunun olması o tarlaya sahip olduğunuzu göstermez, onu ekip biçebiliyorsanız asıl o zaman o tarla sizin demektir.

165.Taş altında olmasın da dağ ardında olsun
uzakta olan sevdiklerimize günün birinde kavuşabiliriz yeter ki yaşıyor olsunlar.

U-Ü

166. Üveye etme, özünde bulursun; geline etme, kızında bulursun
öz evladı bir gün öksüz kalırsa başkalarının ona kötü davranmasını istemeyen, üvey evladına kötü davranmamalıdır; kızına ileride gelin olarak gideceğı yerde kötü davranılmasını istemeyen, kendi gelinine kötü davranmamalıdır.

167.Uzak menzile yavaş gitmeli
zaman alacak işler aceleye getirilmemelidir.

168.Ucuzdur vardır bir illeti, pahalıdır vardır bir hikmeti.
Ucuz şeylerin ucuzluğuna tamah etmemeli, pahalı şeylerin de pahalılığından korkulmamalıdır.

169.Ulu sözü dinlemeyen, uluya kalır.
Büyüklerin verdiğı her öğüt yaşadıkları veya tanık oldukları bir olaya dayanır, bir büyüğün kulak ardı ettiğimiz sözünün önemini, başımız derde girip sızlanmaya başladığımız zaman anlarız.

170.Ulular köprü olsa, basıp geçme
başkaları ezici, kırıcı davranırsa da sen onlara uyma, büyüklere karşı saygıda kusur etme.

171.Uçan kuş aç kalmaz

yaşam kavgası vermeyi bilen ne yapar yapar rızkını çıkarır.

172.Üç göç, bir yangın yerini tutar

bir yerden başka bir yere taşınırken bazı eşya kırılır, dökülür, kaybolur, birçok kez taşınma sonunda bu eşya yangın artığına döner.

V-Y

173.Varşa pulun herkes kulun; yoksa pulun dardır yolun

zengin olana herkes hizmet eder, fakir olana ise kimse yüz vermez.

174.Vermeyince mabut, neylesin Sultan Mahmut

Tanrı, rahat bir yaşam veya yetenek kısmet etmemişse kulun elinden bir şey gelmez.

175.Veren el, alandan üstündür

yardımını esirgemeyen, eli açık olan kimseye herkes saygı gösterir.

176.Veren eli herkes öper

yardımını esirgemeyen, eli açık olan kimseye herkes saygı gösterir.

177.Verirsen doyur, vurursan duyur

yaptığınız iş, amacın gerçekleşmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır.

178.Verirsen veresiye, batarsın kara suya

veresiye verdiğinde alanların borçlarını ödememeleri durumunda sen zor durumda kalabilirsin.

179. Yavaş tükürüğün sakala zararı var

sert davranmak gereken durumlarda gevşek davranan kişi bu tutumunun zararını görür.

180. Yumurtadan çıkan yine yumurta çıkarır

her canlı soyuna çeker, soyunun özelliklerini taşır.

181.Yabancı koyun kenara yatar

bir topluluğa yeni katılan kimseyi çevresi hemen aralarına almaz, o yüzden bir süre yabancılık çeker, onlardan uzak durur.

182.Yüzü güzel olanın huyu (da) güzel olur

insanın yüzü, içinin aynasıdır, güler yüz hoşgörülü, iyi niyetli, uyuşma eğilimli, temiz yürekli kişilerde bulunur; içinde kötülük bulunan kişinin duyguları da yüzüne vurur, kendisini çirkinleştirir.

183.Yiyen bilmez, doğrayan bilir

bir iş yapılırken ne kadar güçlük çekildiğini, o işi başarmış olan bilir; başarmış olan bu işten yararlanan bilmez.

184.Yol bilen kervana katılmaz

bir işi kendi başına yapabilecek olan başkalarının yardımına gerek duymaz.

185.Yabancı kuşun başı kanadı altında olur

bir topluluğa yeni katılan kimseyi çevresi hemen aralarına almaz, o yüzden bir süre yabancılık çeker, onlardan uzak durur.

186.Yerde yatan yumurta, gökte uçan kuş olur

bugün beğenmediğiniz, kendisinde yetenek bulmadığınız çocuğun zamanla bilgisi, görgüsü artar, toplumda önemli bir yeri olur.

187.Yad elde beylik sürmeden, yurttan züğürt gezme yeğdir

gurbete düşmüş bir insan, ne denli varlık içinde bir yaşam sürüyor olsa da doğup büyüdüğü yeri arar.

188.Yağ yiyen köpek tüyünden belli olur

durup dururken yaşama düzeyinde bir yükselme olan kişi, kendisinden şüphe edildiği gibi çalıp çırpıyor demektir.

189.Yarınki kazdan bugünkü tavuk yeğdir

sağlanmış bir kazanç beklenen, umulan daha büyük bir kazanca feda edilemez.

190.Yavaş tükürüğün sakala zararı var

sert davranmak gereken durumlarda gevşek davranan kişi bu tutumunun zararını görür.

191. Yağına kıymayan çöreğini kuru yer

bir iş için gerektiği kadar fedakârlıkta bulunmayan kişi sonucun kusurlarını hoş görmelidir.

Z

192.Zenginin sermayesi kasasında, âlimin sermayesi kafasında

Zengin kişinin zenginliği parasıdır, her işini parayla kolayca yaptırır; bilgin kişinin zenginliği ise kafasındaki bilgisidir, düşüncesidir.

193.Zurnada peşrev olmaz, ne çıkarsa bahtına

rastgele yapılan plansız işlerde yöntem, kural aranmaz.

194.Zorla güzellik olmaz

1)kişiye, beğenmediği şey zorla beğendirilemez; 2) bir iş insana zor kullanılarak yaptırılamaz.

195.Zora dağlar dayanmaz

zor kullanan kişilere çok güçlü sanılan kimseler bile boyun eğer.

196.Zengin kesesini döver, züğürt dizini

bir iş yapılacağı zaman zengin "işte para" diye kesesini döver, fakirse yapmak istediği işi parasızlık yüzünden yapamayacağı için dizini döver.

197.Zaman sana uymazsa sen zamana uy

yaşadığın zamanın koşulları ve çevrendekilerin davranışları senin tutumuna uygun değilse sen onlara uymalısın.

198.Zahirenin (çiftçinin) ambarı sabanın ucundadır

toprak, iyi sürülürse bol ürün vereceği için iyi sonuç almak isteyen işine dört elle sarılmalıdır.

199.Zayi olan koyunun kuyruğu büyük olur

elden kaçırılan fırsat gözde büyütülür.

200. Züğürtleyen bezirgân, eski defterleri yoklar

1) tüccar züğürtleyince, belki bir kimsede alacağım kalmıştır diye eski defterlerini gözden geçirir; 2) vaktiyle önemli işler yapmış olanlar, düşkünlüklerinde eski durumlarını anarak, anlatarak avunmaya çalışırlar.

ZIT

1. 'damlaya damlaya göl olur' / 'taşımaya suyla değirmen dönmez'
- 2.. 'iyi insan lafın üstüne gelir' / 'iti an çomağı hazırla'
- 3.. 'bir elin nesi var iki elin sesi var' / 'nerde çokluk orda bokluk'
- 4.. 'fazla mal göz çıkarmaz' / 'azıcık aşım ağrısız başım'
- 5.. 'kervan yolda düzelir' / 'balık baştan kokar'
- 6.. 'söz gümüşse,sükut altındır' / 'sükut ikrardan gelir'
- 7.. 'harama uçkur çözülmez' / 'güzele bakmak sevaptır'
- 8.. 'iki gönül bir olunca samanlık seyran olur' / 'iki çıplak bir hamama yakışır'
- 9.. 'bülbülün çektiği dili belası' / 'bilmemek ayıp değil sormamak ayıp'
- 10.. 'eşeğe altın semer vursan da eşek yine eşektir' / 'ye kürküm ye'
- 11.. 'eğri otur doğru söyle' / 'doğru söyleyeni dokuz köyden kovarlar'
- 12.. 'düşenin dostu olmaz' / 'dost kara günde belli olur'
- 13.. 'ava giden avlanır' / 'atın ölümü arpadan olsun'
- 14.. 'erken kalkan yol alır' / 'acele işe şeytan karışır'
- 15.. 'birlikten kuvvet doğar' / 'körler sağırılar, birbirlerini ağırlar'
- 16.. 'tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır' / 'lafı peynir gemisi yürümez'
- 17.. 'perşembenin gelişi çarşambadan bellidir'
- 18.. 'ya olduğun gibi görün ya görüdüğün gibi ol' / 'hocanın dediğini yap, yaptığını yapma"
- 19.. 'iyilik yap denize at' / 'merhametten maraz doğar"
- 20.. 'zararın neresinden dönülse kardır' / 'gelen gideni aratır"
- 21.. 'yüzü güzel olanın huyu da güzel olur' / 'yüzü güzel olanı değil huyu güzel olanı sev"
- 22.. 'akıl akıldan üstündür' / 'akıl yolu birdir"
- 23.. 'el elden üstündür' / 'alet işler el övünür"
- 24.. 'acı patlıcanı kırağı çalmaz' / 'yaşın yanında kuru da yanar"
- 25.. 'zorla güzellik olmaz' / 'zora dağlar dayanmaz"
- 26.. 'öfke baldan tatlıdır' / 'öfke ile kalkan zararlar oturur"
- 27.. 'işleyen demir ışıldar' / 'insan yedisinde neyse yetmişinde de odur"
- 28.. 'fazla mal göz çıkarmaz' / 'azı karar çoğu zarar"
- 29.. 'insan kıymetini insan bilir' / 'insanoğlu çiğ süt emmiş"
- 30.. 'anasına bak kızını al, kenarına bak bezini al' / 'beş parmağın beşi birbirine Benzemez"
- 31.. 'olmaz olmaz deme, olmaz olmaz' / 'iş olacağına varır"
- 32.. 'eski dost düşman olmaz' / 'güvenme dostuna saman doldurur postuna"
- 33.. 'harama el uzatılmaz' / 'üzümü ye bağını sorma"

EŞANLAMLİ

Acele bir ağaçtır, meyvesi pişmanlık.

Telâşla, sabırsızca ve ivedilikle yapılan işler genellikle kötü sonuçlar doğurur; kişiyi pişmanlığın içine iter.

Acele ile menzil alınmaz.

Telâşlanıp ivmekle, sabırsız davranmakla daha çabuk sonuç alacağımız, başarı kazanacağımız sanılmamalıdır. Bilinmelidir ki her işin bir süresi vardır.

Acele işe şeytan karışır.

Düşünüp taşınmadan, çabuk davranılarak yapılan işten iyi sonuç beklenmemelidir; o iş ya yanlış ya da bozuk olur.

Acıkan doymam (sanır), susayan kanmam sanır.

Uzun süre bir şeyin yokluğunu çekip ona ihtiyaç duyan kimse, o şeyden ne kadar çok elde ederse etsin tatmin olmaz; kendisine yetmeyeceği duygusu içinde bulunur.

Acıkmış kudurmuştan beterdir.

Bir şeyden uzun süre yoksun kalan kimse, onu gördüğü anda ele geçirmek ister; kendinden geçercesine ona saldırır, sanki kudurmuş gibidir, gözü hiçbir şeyi görmez, tek düşündüğü uzun süre yokluğunu çektiği o nesnedir.

Aç ayı oynamaz.

Kendisinden iş beklenen kimseden emeğinin karşılığı esirgenmemelidir; insan ya da hayvan olsun, çalışan mutlaka doyurulmalıdır.

Aç bırakma hırsız edersin, çok söyleme arsız (yüzsüz) edersin.

Yönetiminde bulunan, gözetiminde olan kimseleri maddî ve manevî yönden tatmin etmelisin. İnsanları bu yönlerden sıkıntıya düşürür, emeklerinin karşılığını vermez, kötü muameleye maruz bırakırsan yanlış yola saparlar; söz dinlemez olurlar, arsızlaşırlar.

Açın gözü ekmek teknesindedir (olur).

İnsanın tek amacı, öncelikle kendisi için gerekli, yaşaması için zorunlu olan, yokluğunu çektiği şeyi elde etmektir.

Açın karnı doyar, gözü doymaz.

1. Bir şeyin uzun süren yokluğu açlık ve doyumsuzluk duygusuna iter insanı; bu insan hiç doymamış, aç kalacakmış gibi davranır; gözü nesnelere kalır, o nesnelere kaybedecek sanısına kapılır. 2. İhtiraslı kişi elindekiyle yetinmez, daha fazlasını ister.

Açma sırrını dostuna, o da söyler dostuna.

Sır özeldir ve gizli tutulmalıdır. Onun gerçekten duyulup yayılması istenmiyorsa, dosta bile açılmamalıdır. Açılırsa o da ağzından kaçırabilir ya da yakınına anlatabilir, bunu başkaları duyabilir, saklamaya çalıştığın şey sır olmaktan çıkar, yayılır.

Açtırma kutuyu, söyletme kötüyü.

Hoşuna gitmeyecek sözler söylenmesine, hakkında kötü şeylerin ortaya çıkmasına yol açmak istemiyorsan karşındakini kızdırma

Adamın iyisi alışverişte belli olur.

Alışveriş bir insanın karakterini, iyi ya da kötü oluşunu belirleyen en önemli ölçütlerden biridir. Alışveriş her şeyden önce çıkara dayanır. Birçok insan da çıkarı için ahlâk kurallarını çiğnemekten kaçınmaz. Bunu anlamanın en iyi yolu da kişiyi alışverişte denemektir. Alışveriş sırasında hileye başvurmayan, hakkı gözeten, yalan söylemeyen, ahlâksız yollara sapmayan kimse iyi insandır.

Adamın iyisi iş başında belli olur.

İnsanı gösteren sözü değil, işidir. Bir insanın gerçek değeri; becerikli mi beceriksiz mi, çalışkan mı tembel mi, başarılı mı başarısız mı, iyi mi kötü mü olduğu yaptığı işlerle, çevresindekilere karşı takındığı tutumla ölçülür.

Ağır kazan geç kaynar.

1. Herkesin anlayış yeteneği bir değildir, öğrenme kabiliyetleri de farklıdır. Kimi kalın kafalı kimseler bir meseleyi oldukça geç ve zor kavrarlar. 2. Bazı beceriksiz, tembel kişiler işlerini geç yaparlar ve zamanında yetiştiremezler. 3. Ağırbaşlı, olgun kimseler bir olay karşısında hemen öfkelenip telâşlanmazlar

Ağır taş batman döver (yerinden oynamaz) .

Tutarlı, ölçülü, ağırbaşlı, temkinli kimselerin toplumda etkin bir yerleri, ayrıcalıklı bir kişilikleri vardır. Bu ayrıcalıkları sebebiyle onlara kolay kolay kimse ilişmeye cesaret edemez, onları hırpalamaya öyle herkesin gücü yetmez, dolayısıyla ister istemez saygı görür ve yerlerini korurlar .

Ağır yongayı yel kaldırmaz .

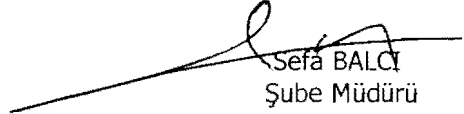
Davranışları ölçülü, sözleri yerinde, temkinli ve ağırbaşlı olan insanlara dış etkenler, niyeti bozuk kimseler kolay kolay zarar veremezler .

Akan suya inanma, el oğluna güvenme .

Kimi akar sular yavaş aktığı için tehlikesiz görünebilir, ancak yine de güvenmemelidir. Bir an o suya kapılıp sürüklenebilir, derinlere ve burgaçlara çekilip boğulabiliriz. El oğlu da tıpkı bu akar sular gibidir, kimi yanlarına bakarak onlara güven duyamayız . Çıkartı için bizi tuzağa düşürebilir, başımıza olmadık işler açabilir, zor durumda bırakıp zarara uğratabilir. Bunun için temkinli olmalıyız .

Âdemoğlu (insanoğlu) çiğ süt emmiştir .

Başlangıcından bu yana nankörlük insanoğlunun değişmez bir sıfatı olagelmiştir. Yapılan bir iyiliğe karşı, çokluk kötülükle cevap vermek, insanın atamadığı huylarındandır. Sanki bu, insanda değişmez bir hâldir. Bu bakımdan insanoğlu güvensizdir, ona karşı daima dikkatli olunmalıdır .

Sefa BALCI
şube Müdürü

DEYİMLER

A

- 1- **Ağzından bal damlamak:**
Çok tatlı konuşmak
- 2- **Akarı kokarı olmamak:**
Bilinen herhangi bir kusuru bulunmamak
- 3- **Ağzı açık ayran delisi olmak:**
Yeni gördüğü her şeye şaşkınlıkla bakan
- 4- **Ayakları suya ermek:**
Bir gerçeği anlayarak akli başına gelmek

B

- 5- **Benliğinden çıkmak:**
Kendine benzemez olmak
- 6- **Beti benzi atmak:**
Solmak, kül kesilmek
- 7- **Bir şeye benzememek:**
İşe yarar durumda olmamak

C

- 8- **Can alacak noktaya gelmek:**
Bir şeyin en önemli yeri olmak
- 9- **Cehenneme çevirmek:**
Yaşanılmaz bir duruma getirmek
- 10- **Ciğeri beş para etmemek:**
Değersiz, aşağılık bir kimse olmak
- 11- **Ciğeri parçalanmak:**
Yüreği parçalanmak

Ç

- 12- **Çamur atmak**
Birine iftira etmek, birini kötü bir işe karışmış göstermek, kara çalmak
- 13- **Çam devirmek**
Karşısındakine dokunacak veya kötü bir sonuç doğuracak söz söylemek
- 14- **Çamura batmak**
Kirli ve uygunsuz bir işe karışmak
- 15- **Çağ atlamak**
Büyük ilerleme sağlamak

D

16- Dağları devirmek

Çok zorları başarmak

17- Dağdan gelip bağdakini kovmak

Sonradan geldiği bir yerde, kendinden önce gelen kişinin yerini almaya çalışmak

18- Dil dökmek

Kandırmak, inandırmak veya yararlanmak için tatlı sözler söylemek

19- Deli bayrağı açmak

Aşık olmak

E

20- El açmak

Dilenmek

21- El birliği etmek

Birlikte davranmak

22- Eriyip gitmek

Yok olmak

23- Endişeye düşmek

Tasaya kapılmak, kaygılanmak

F

24- Faka basmak

Aldatılmak, tuzağa düşmek

25- Façasını almak

Birini mahcup etmek, bozmak

26- Foyası meydana çıkmak

Bir olay dolayısıyla bir kimsenin kötü niteliği ortaya çıkmak

27- Falso yapmak

Yanlış davranışta bulunmak

G

28- Gaza yüklenmek:

Harekete geçirmek veya hızını artırmak için gaz pedalına çok basmak

29- Gazaba gelmek:

Öfkelenmek, kızmak

30- Gazel okumak:

Oyalamak veya kandırmak üzere boş sözler söylemek

31- Gırtlığına basmak:

Birine bir şey yaptırmak için dayatmak veya inat etmek

H

32- Hakkını yemek

Başkalarının hakkını vermemek

33- Hakaret görmek

Ağır ve küçültücü davranış görmek

34- Hakaret saymak

Bir sözü veya davranışı hakaret kabul etmek

35- Hesaba almak

Göz önünde bulundurmak, işini yürütürken o şeyi de düşünmek

I

36- İssiz kalmak:

İssizlaşmak, tenhalaşmak

37- İstıpt ısıtıp önüne koymak:

Daha önce geçmiş bir olayı bir işi ileri sürülmüş bir düşünceyi sık sık tekrarlamak

38- İsrarlı olmak:

Düşüncesinde, kararında direnmek

39- İşil işil yanmak:

Parlamak

İ

40- İkili oynamak

Karşı olan yanlardan hem birini hem öbürünü destekler görünmek

41- İmanı gevremek

Çok yorulmak veya sıkıntı çekmek

42- İpe un sermek

Geçersiz bir takım nedenler ileri sürerek istenilen işi yapmaktan kaçmak

43- İçtikleri su ayrı gitmemek

Sıkı fıkı dost, arkadaş olmak

K

44- Kalıbının adamı olmamak

Görünüşünden beklendiği gibi olmamak

45- Keçe külah etmek

Aldatmak, kandırmak

46- Kitabına uydurmak

Yasal olmayan bir işi hile, düzenle kanuna uygun gibi göstermek

47- Kirli çamaşırlarını ortaya dökmek

Birinin ayıp, kusur veya suçlarını açıklamak, söylemek

L

48- Laf altında kalmamak

Söz altında kalmamak

49- Leyleği havada görmek

Çok gezmek

50- Lokması ağzında büyüme

Üzüntü veya iştahsızlık sebebiyle lokmasını yutamamak

51- Liyakat göstermek

Başarmak

M

52- Mürüvvetini görmek

Anne, baba ve çocuklarının sevinçli günlerini görerek mutluluk duymak

53- Mosmor kesilmek

Kötü duruma düşmek, bozulmak, mahcup olmak

54- Mahşere dönmek

Çok kalabalıklaşmak

55- Makaraya almak

Bir kimseyle alay etmek

N

56- Nalları dikmek

Hayvan veya hayvana benzetilen kişi olmak

57- Ne istediğini bilmek

Amacını kesin ve kararlı bir biçimde belirlemek

58- Ne olduğunu bilememek

Şaşırarak, akli başından gitmek

O

59- O tarakta bezi olmamak:

Sözü edilen konu ile ilgili olmamak, bilgisi olmamak

60- Olmayacak duaya amin demek:

Gerçekleşmeyecek, sonuç vermeyecek işlerle uğraşmak

61- Omuz kaldırmak:

Bilmez gibi davranmak, kabul etmemek, geri çevirmek

Ö

62- Öfkesi başına sıçramak:

Çok öfkelenmek

63- Öküzün altında buzağı aramak:

Olmayacak sebepler, suç ve suçlu bulma çabasında olmak

64-Ölümlle burun buruna gelmek:

Ölümlle sonuçlanabilecek çok büyük bir tehlike ile karşılaşmak

65-Ölçülü olmak:

Dikkatli, hassas ve düşünceli olmak

P

66-Pabuç bırakmamak:

Yapacağından vazgeçmemek, hiçbir şeye aldırmmamak

67-Pahalıya mal olmak:

Çok para, özveri, emek gerektirmek, kolay elde edilememek ve zarara, sıkıntıya yol açmak

68-Pirinci su kaldırmamak:

Alınan, çabuk darılır olmak, şakadan anlamamak

69-Punduna getirmek:

Bir şeyi yapmak için uygun zaman ve yeri seçmek

R

70-Rahat yüzü görmemek

Hiç rahat etmemek

71-Rayına oturtmak

Bir işi yoluna, yöntemine koymak

72-Renkten renge girmek:

Korkudan veya utançtan yüzünün rengi değışmek

73- renk vermemek:

Duygularını, düşüncelerini veya başka bir durumunu belli etmemek

S

74-Saçı başı ağarmak:

Yaşlanmak

75-Saç saça baş başa gelmek:

Birbirlerini kıyasıya hırpalayacak biçimde kapışmak

76-Sallantıda kalmak:

Bir çözüme bağlanmamak

77-Saç sakal ağartmak:

O işte uzun zaman çalışmış, emek vermiş olmak

Ş

78-Şifayı bulmak:

Hastalanmak

79-Şaheser yaratmak:

Üstün, kalıcı niteliği olan bir eser ortaya koymak, çok önemli bir şey yapmak.

80-Şahit tutmak:

Birini tanık olarak göstermek

81-Şahken şahbaz olmak:

Bir kimsenin herhangi bir sebeple çirkinliği veya durumunun kötülüğü artmak

T

82-Tadı damağında kalmak:

Yenen bir şeyin tadını unutamamak, hoş giden, zevk alınan bir şeyi unutamamak

83-Tadına doyum olmamak:

Bir şeyin tadı çok beğenilmek

84-Tadını tuzunu bulmak:

Kıvamına gelmek, beklenen ölçülere ulaşmak

U

85-Ucu bucağı olmamak:

Başı sonu olmamak

86-Uçan kuşa borcu olmak:

Pek çok kişiye borcu olmak

87-Uykusu başına vurmak:

Uyuyamadığı için sersemleşmek

Ü

88-Üstüne güneş doğmamak:

Güneş doğmadan önce uyanmak

89-Üstüne titremek:

Bir şeye, kimseye özen göstermek

90-Üzerine yürümek:

Üstüne gitmek, uğraşmak

V

91-Vurduğu yerden ses gelmek:

Çok kuvvetli vurmak, eli ağır olmak

92-Viraneye çevirmek:

Yıkıntı durumuna getirmek

93-Vurdumduymazlıktan gelmek:

Aldırış etmemek, umursamamak, önem vermemek

Y

94-Yaka silkmek:

Bıkmak, usanmak

95-Yağmurdan kaçarken doluya tutulmak:

Güç bir durumdan kurtulayım derken daha kötüsüyle karşılaşmak

96-Yemeden içmeden kesilmek:

Bir üzüntü veya heyecan sebebiyle yiyemez, içemez duruma gelmek

Z

97-Zeytinyağı gibi üste çıkmak:

Kendini haklı çıkarmaya çalışmak

98-Zincir vurmak:

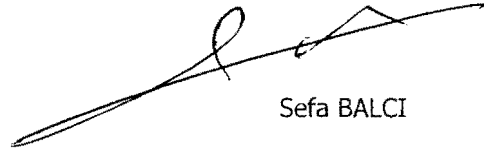
Elini ayağını bağlamak

99-Zarar gelmek:

Kötülük gelmek

100- Zabıt tutmak:

Tutanak tutmak

Sefa BALCI

Şube Müdürü